

לעלוי נשמה ראובן בן משולם שופף ז"ל, תנצ"ה

מיסבין-מה שכינם אומרים מסווג.

מהליכות אבותינו

כמייהת אבותינו לגאולה לשוב לאرض הקודש כתיב מארי שמעון הקרי ז"ל בראשימותיו, זכרונות מילדותו בתימן, ז"ל: אני זכר את הילדות אצל המורי בתימן, בבית המדרש, בהפסקה כשהמוריה היה יוצא לאיזה מקום היינו הילדים כל ביתה בלבד. היינו מדברים על אי". בביתה של אני זכר עד היום שדיברנו על המרחך מתימן לאאי יש שאמר 20 שנה, יש שאמר 10 שנים ויש שאמר 5 שנים.

דיברנו על שנלך לאאי אנו צרכים להיות חיליכים ואיך נהיה חיליכים ואני לנו נעלים איך נצעד בהרים ואני לנו נעלים? חלקם אמרו מה יש? אנו יכולים לעלות בלי נעלים אנו כבר רגילים" כך נצעד בלי נעלים ויקראו לנו "אל גיש אל חאפי" ויהיה לנו שבח בזה שאנו נלחמים בלי נעלים.

השאלה השניה שעלה לנו הייתה-מה עשו אם אין לנו לא נשך ולא נעלים והם

בירור הגירסאות מסווגין, מיסבין, מוסבין

מוסבין. בין פרי עץ חיים למרח"ר רצאבי שליט"א אות ק"ט הגירסא ובין מוסבין, והלילה זהו כולנו מיסבין. ובתכלאל משנת הידנ"ח ובשני תכאליל כת"י מהר"י בשיר גרס תרווייה מסובין. אמנם בפירוש ההגדה שם בכת"י מהריב"ש כתוב "מוסבין". וכן מוכח שם דמפרש מסובין לשון התקבצות כמו (בראשית י"ט, ד') נסבו על הבית. ומוסבין, לשון הסיבה יעוז. אלא אכן הלשון עולה יפה, בין יושבן ובין מסובין, דין מסובין הפכו של יושבים:

וביישומי פרק עברי פסחים (דף סח) איתא, שדרך עבדים להיות אוכלין מעומד, וכך להיות אוכלין מסובין, להודיעו שיצאו מעבודות לחירות ע"כ. משמע שמוסבין היפך עמידה, אם כן היא ישיבה. אך יש לעיין אם גם במשנה ריש הפרק לא יاقل עד שישב, יפרש הירושלמי כך. וקרבן העדה פירש שם כפשוטו, וצ"ע. ועיין עוד בפירוש מהר"י ונה הנדפס (דף כ"ח) והלשון קשה ודווחוק. ואני מצאת בתקלאל מהר"י ונה העתק זקני מהר"ר חייא אלקלאה ז"ל, רבב"ד דק"ק רצאה שבתמן בה"ל, פירוש מוסבין, "מתכין", (תרגם בלשח"ק, מוטין. לשון הסיבה) כמו ויסב חזקיהו פניו אל הקיר (ישעה ל"ח, ב'), וכן ויסב המלך אל השלחן [נ"א על הלחם. וצ"ע] לאכלי. מיסב, לשון מותה. מסובין, "מנתמעין", מקובצים יחד אנשים ונשים וטף ונערדים, עם בתים אחרים (ושכנות?) אחרות, זכר למה שאמר הכתוב בבית אחד יאכל, תרגום בחבורה חדא יתאיל [ע"ז דברי רביינו המחבר ד"ה יתי ויפסת, בשם הרמ"ף] גם כן אנו מתקבצים בזו הלילה לגדיל השמחה משום ברב עם הדרת מלך, ומספרים בנסים שנעו לנו לאבותינו. ויש קורין בין ישבין ובין מוסבין והוא נכוון, לשון מיסב על השלחן בדרך בני מלכים ע"ב. [ומ"ש בסוף ויש קורין וכו' אין מובן, דאף מה תהילה רחוב הגירסה מושביני. ורפי הוראה וחיררכיו ראי הדרורים מהדורותיו] ובגבהה

מרן נשיא המוסדות

הרוב הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א
פוסק עדת תימן

כיצד אפו מיעות בתימן

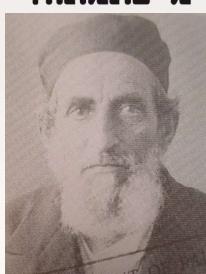
בזמנינו נשتبשו ונתעוותו כמה מושגים. אחד מהם, והוא, שלרבים נדמה כאילו ההבדל הקובל בין מצה לבין חמץ הוא שהמצה דקה ומחוררת בנקבים רבים. עד שבזאת שתפח והחמיין אלא שהוא דק ומחרור הנאהה במשך כל שימושה השנה, נקרא ביום בשם "מצות-חמיין". דבר והיפכו. וכל זה הוא שכחת המסורת שגרמה לבולמים רבים. ולפי האמת אין צורך כללicia שיהא הבדל חיצוני בין "לחם" של כל ימות השנה ל"לחם" של פסח. גם המצה של פסח נקראת לחם, שהרי מברכים על המצאה המוציא "לחם" ואפלו בלילה הסדר. וכן מוכחה בגמר פסחים דף ז. בסוגיא של "פת שעיפה", והובא להלכה בשליחן עיריך סימן תמי"ז סעיף ד, כי המוצא פט בפסח בביתו ואינו יודע אם הוא חמץ או מצה, מותר אפילו באכילה דאולין בתר בתרא וכו'. הרי שלא היה בזמן שום דרך להבחנה בין זה לזה.

אוף עשיית המצאות בתימן עד הדור האחרון היה כמימות עולם וכשנים קדומות, כפי המתברר מן המשנה והתלמוד ומהפסקים הראשונים, שהמצאות רכות וטובות למأكل (רק קשה מעט ללבס). ותוואר מראיתן אינו שונה משאר לחם של כל ימות השנה, אף שכבר נהגו לעשות עביזן דק כל מה שאפשר. ובפסח עצמו עושים אותן אותן אלשווי מלאכתן גם כל השנה, ובפסח דוקא המומחיות שבזה. והנשים הן העוסקות בעיטה בשעתה (עיין למחרי"ז בעז חיים דף ב' ע"א ד"ה נגגו, שהטעים לחיבוב ולהידור מצואה). וכונסן בחרדתה-בכל עניינים אלו שווים מלאכתן גם כל השנה, ובפסח דוקא המומחיות שבזה. ושהרשות היו מאידע בעיטה אחת-קדוש. בכל בית היה תנור, פתחו לעמלה והאפייה בדפנותיו של-תנור. ושלש או ארבע נשים עוסקות בעיטה אחת, ובל הפהות שתים, אחת לוליש ואחת לאפות, והליישה היא כראוי ובחוספת מים שתהא רכה כפי הצורך. וכך ההלכה אין לתוך עיסת המצאות תבלין, כיון שהם מחממים את העיסה, כמו בואר בש"ע סימן תנ"ה סעיף ז, אבל מלך מהנאגנו לחתת, כדעת הרבה פוסקים שמתירים. אמנים מושם חומרא וחמיין, נתפשט המנהג למעט במלה של-מצואה-מצואה (דהיינו ליל-הסדר) מהרגיל בשאר ימות השנה, עיון זבח פסח ל מהרש"ז. ומקרוב שיצא לאור

פתרונות לפרשת 'יראה'
אחדודה חדייה! מים עליונים' קרובים
לה' יתברך, ומים תחתונים' קרבים על
המצבח עיין רשי"ז (יראה ב. יג).
הזכוה בהגירה: מי שהקל שלו.
מי בתמונה? טרם נפרטה!

תלמיד עטרת חיות' שימנו לנו
מכע מענים על פה ועוזרים נקודות וטוחרים פリストים
משיכן גמלא עטמן...
ילד שיעון אצל זוריו על פסקוט ומטנית שלגנן עד
עהה, יעוזר נקודות כמו שהיא עד עתה גטלמוד תורה
ויבחר לו פרט משיכן חפרטים חניצאים גטלמוד תורה
אשרלים תלמידי חלמים...

מי בתמונה?

מי בתמונה? טרם נפרטה!

רבים מאיתנו? וכך אמרנו אנו נעשה בחכמה, נחפור בור גדול מאד ונקרא לעربים "בואו בואו מצאנו את הנביא מוחמד בבור והוא מhapus את הקוראן" וקורא לאחיו המוסלמיים—"בואו לקוראן" והם יבואו ויעמדו על פי הבור ונדחוף אותם לתוך הבור ונכסה בעפר.

משפחה היה צורפים ורוב שיחותינו היו רק על א"י ומתי יבוא המשיח מתי יבנה בית המקדש ב מהרה ביוםינו אמריך, אני זכר מעשה בשנת 1941 שהיא ערבית אחד לאחר מנהה וערבית ולימוד בספר "עין יעקב" בא לי, ונדרים בני גילי, 16–13 להתאמנו בעבר ברחובות ברובע היהודי כדי שנעלת לא"י ואנו כבר מוכרים להיות חילים מאמו שמע.

כמנוג תימן דף ט' מפרש גם כן תיבת מוסבן לשון הטיה כמנוג בני מלכים שמיטין על שמאלן, ובביא ראה מלשון הכתוב (שיר השירים א, י"ב) עד שהמלך במסיבו, ומלשון יוסב חזקיהו (את) פניו אל הקי"ר ע"ב. ובגעין פירוש הסיבה לשון התקבצות, עיין מ"ש בס"ד בבראות יצחק על פסקי מהרי"ץ הלכות ברכת המוציא סעיף י"ג באריכות, ובгад"ש דף ס"ח וקט"ז באורך, ובמועדים וזמן חלך ג' דף קכ"ט על פסקת שהיה "מוסבן" בבני ברק ובדברי רבני המחבר לסתן שם ד"ה "מוסבין" ובדברים עליל אות ס' ד"ה אבל:

ובכל התכאליל כת"י שרائي, לא מצאתי לעת עתה מאן דגריש מיסבין, מי"ס בצייר, כמו שבכתב רבני המחבר, רק מוסבן בואי' ובחולם. אלא דיש תכאליל דgesי תרווייהו מוסבן, ומהם התכאליל משנת איתצת"א לשטרות. ויש שגורסים הרראשון מוסבן ובעני' מוסבן. ו"ג בהיפך, הרראשון מוסבן והשני מוסבן. וכן הוא בהגדה מהדיו"ק של רבני המחבר שייציל בצלילים מכת"י, הרראשון מוסבן והשני מוסבן ואבל בשתי הגדות מהדו"ק שכתי"ק, הרראשון מוסבן והשני מיסבין. וכן מוכח מהפירוש שבתכליאל מהרביב"ש הנז' שהקדמים לפреш תיבת מוסבן לפני מוסבן. וכן שמעתי הקיראה במסורת מפי אדוני אבי מורי ורבי (שליט"א) [וצ"ל]. וברמב"ס הוצאה פרנקל בנוסח ההלכה מבא שבב' כת"י מתימן כתוב בתרווייהו מוסבן. ובנוסח ההגדה בכת"י אחד הרראשון מוסבן, והשני נמצא בשלשה כת"י (כולל כת"י הנז'יל) מוסבן. אמנס סגנון מיסבין בי"ד וצ'רי, נראה יותר מדורק, וצ"ע. וכן כתבת אליו הרה"ג מאיר מאוזו שליט"א כשראה דברינו בעניין זה במחזרא כמה וו"ל, בהגדה של פסח עמוד קל"ז הזכיר כת"ר גירסא "מיסבין" ולענ"ד היא נcona מאד, כי היחיד "מיסב" בצייר" וצ'רי" מגוזת הכהפליים, אבל "מוסבן" הוא בפלס מגולן, מגונין, מדומין, מנהי ל"ה, והרי אין השורש "סבה" אלא "סבב". וගירסת ספרינו מוסבן, קשה לישבה על פי הדקוק וצ"ע עכ"ל:

וכך למעשה יש לגורום מיסבין כדעת מרנא ורבנה מהרי"ץ. גברא דמאירה סייעיה ויוצא פרח וייצץ ציון:

לעילוי נשמה

ח'ים בן יהיא נהרי ז"ל, אוריאל אהרון בן אליזה פרץ ז"ל, דוד בן סעד בשاري ז"ל, ר' אברהם בן יצחק דאור טביב צ"ל, יפה בת יהיא נהרי ע"ה, תנצב"ה

סידור תלמידי ר比ינו יונה והרמב"ן, מצינו סיועתא גדולה למנהגינו, כי שם כתוב שמצוה של-מצוה שמברכין עליה בlijil הסדר, צריכה להיות נילישה במלח בכל העיסות, והאומרים שצריכה להיות בלא מלך הוא שיבוש גדול ודברי שנות וזכריה והאריכו, וס"י מ"ש חנוך הגרגונים ז"ל.

וכך מבואר בספר חוץ' בהרבה מקומות. ומשנה שלימה שנייה (במסכת פסחים מה:) רבן גמליאל אומר שלוש נשים לשות אחת וכו'. וחכמים אומרים, שלוש נשים עוסקות בבצק כאחת, אחת לששה ואחת עורךת ואחת אופה וכו'.

אמנם בעת בארץ-ישראל ברוב הכל המקומות אין אפשרות לעשות כן, רק קונים או עושים מצות בתנורי אחרים במאפיות ציבוריות, אם עובdot-יך, אם במכונות שנתחדשו בזמנים אחרים בארצות אירופה, ועושים הכל מלפני פסט, ובkowski נילשות, והן ישות ודקות מאד, וגם מנקבות. ומרוב דקוטן אי אפשר שיחלק בעל הבית כזית לכל המסתובין בlijil הסדר, רק צריכים לצרף. ויש שאינן אפויות כראוי (וע"ז שלחן עורך המקוצר סימן פ"ג סעיף ג'). עכ"פ צריכים ליקח ודוקא מקום שמדקדקים מادر בכשרות, מאחר דאנן נקייטין כמאן דאמר דחמצין בפסח חזור ונעור. וגם העושים עדין בתנור תימני (הנקרא "טבון"), אין לסמוך אלא ודוקא על המדקדקים בקלה כבמורתה, כי בזמנינו בעה"ר רבה העוזבה וגדולה המכשלה ח"ז.

בדרך כל נגנו לאפות לפסח ודוקא ע"ז "מכבזה", והוא כל עוגול קלוע מנצרים וממולא במוכין עטופ בד, שאחורי שמגלגלי ועורכין את חתיכת הבצק ע"ז קמח של-קטניות ודוקא ונדק הקמח מה מכל הצדיין, מרדיין וממתחין את הבצק ע"ז ה"מכבזה" עד שהוא דק ביותר ואו מדבקתו בדורפן התנור. אבל יש שלא ערכו בקמח קטניות ולא בכליל, אלא דיבקו בידים (ימין ושמאל לסייעון) את חתיכת הבצק ע"ז דופן התנור עצמו, ומshawו פני העיסה בתנור ב"חלבה" כדי להחליקה ולמתחה לכל האפשר, והוא הנקרא "צלוֹף" או "מלוג". עדיפות ה"מכבזה" בוה שיצאת המצאה ע"ז רקיון דקין מאר וכמו עובי שתי מצות מכונה שבומניין, ויש אפילו פחות. משא"ב בידים,Auf"ז שעושין אותן יותר משל-שאר ימות השנה, מ"מ אי אפשר למתחן הרבה מפני רוב חמימות התנור ובפרט בצדדיהם. אמנים בשועשים ב"מכבזה" יש חשש לבצק הנדקם בה, ומטעם זה פסק מהרי"ז באיגרתו שצרכיך לכבס הדבר אחריכי כל אפיקיה, וביום טוב שאסור לכבסה צרכי להחליפה. ואל ירע בעני האדם ריבוי ההוצאות, כי אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה, עתיד הקב"ה לשלם לו בכספי, בכספי, לעולם הבא עכ"ל.

וכה תאמר לבית יעקב, אלו הנשים. לדאובנו חולכת ונעלמת אפיקת מצות-יך כפי מסורת נשות-תימן, המקובלת מדור לדור, ומאמ לבתה, ומאהש לרעותה. בטביעות עין, ובעבדות כפיהם. דוקא בזמנינו, שרבו הספרים וההדרכות של מתכונים לבישולים ומأكلים שונים ומשונים, הונחה הדרכה למצואה הגודלה של-עשיות מצה בכשרות ובהידור. יהדות תימן היא הגחלת الأخيرة והחוליה הסופית בשדרת הארכואה של-צורת עשיית המצאה המקורית מאו יציאת אבותינו במצרים, ממש כל תקופת הנביאים, וכן הלאה

לוז"ק

שלום בן יעקב
ומירב טלייה בת מנשה

לוז"ק

יובל בן דוד
ורות בת זכריה

לוז"ק

תומר ישראל בן יעקב
ואודליה בת מנשה